

INSTYTUT STUDIÓW
MIGRACYJNYCH

Monitor integracji.

**Doskonalenie Metod i Narzędzi do Oceny Skuteczności Polityki
Integracyjnej.**

Notatki na marginesie badań w Lublinie

Maciej Hilarowicz

Instytut Studiów Migracyjnych/Stowarzyszenie Projekt Emigracja

Bruksela, kwiecień 2013

Monitor integracji. Doskonalenie Metod i Narzędzi do Oceny Skuteczności Polityki Integracyjnej
- projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli
Państw Trzecich i budżetu państwa.

Badania w Lublinie przeprowadzone zostały w dniach 5 do 7 marca 2013 roku. Objęły 5 wywiadów z przedstawicielami 5 instytucji realizujących projekty integracyjne. Uzupełnieniem prowadzonych w ramach projektu Monitor Integracji badań były obserwacje poczynione w trakcie warsztatów psychologicznych prowadzonych przez Michała Modlińskiego w ramach projektu Lublin4All oraz udział w kilku spotkaniach lubelskiej grupy wsparcia, podczas których to spotkań omawiano najważniejsze kwestie związane z zarządzaniem lubelską wielokulturowością, a więc jak najbardziej dotyczące integracji mieszkańców miasta oraz przybyszów z innych krajów.

Prowadzone obserwacje wskazują, że organizacje pozarządowe w Lublinie zbudowały dość różnorodną ofertę dla migrantów. Nie jest ona być może jeszcze spójna i konsekwentna jako całość, a niektóre jej elementy bądź to powielają się bądź to nie korespondują ze sobą w sposób efektywny, ale jednak to czego dokonały lubelskie organizacje (we współpracy z urzędem miasta) jest szczególnym przykładem tworzenia profesjonalnych rozwiązań na rzecz integracji migrantów w różnych jej kontekstach. Mamy tu bowiem działania skierowane bezpośrednio do migrantów jak nauka języka czy oferta informacyjna w zakresie ich praw i możliwości pomocy, mamy szkolenia dla urzędników (MOPR, policja, straż graniczna), mamy w końcu kampanie uwrażliwiające lokalną społeczność na obecność przybyszów z zagranicy, walkę ze stereotypami oraz zachęcanie do nawiązywania kontaktów.

W niniejszym tekście podjęto wysiłek prezentacji tych przedsięwzięć uwzględniając w opisie ważną dla kontekstu działalność struktur samorządowych.

Ważnym elementem tej prezentacji będzie również podkreślenie wątku współpracy i wymiany doświadczeń, który z punktu widzenia lubelskich organizacji jest jednym z istotnych elementów powodzenia programów integracyjnych. W tekście zdano krótką relację z pierwszych wspólnych warsztatów lubelskich organizacji zajmujących się tą tematyką.

Odniesiono się również do tego, w jaki sposób projekty o których mowa w niniejszym tekście funkcjonują w praktyce, jakie są codzienne kłopoty organizacji je realizujących oraz co można by poprawić. Aby rzucić światło na te kwestie skorzystamy z wypowiedzi przedstawicieli lubelskich organizacji zebranych podczas badań prowadzonych przez Instytut Studiów Migracyjnych w ramach projektu "Monitor integracji. Doskonalenie Metod i Narzędzi do Oceny Skuteczności Polityki Integracyjnej" współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich i budżetu państwa.

Monitor integracji. Doskonalenie Metod i Narzędzi do Oceny Skuteczności Polityki Integracyjnej
- projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli
Państw Trzecich i budżetu państwa.

Organizacje, czyli co zostało zrobione.

Aby opisać działania integracyjne na rzecz migrantów należy rozpocząć od prezentacji kluczowych aktywności podejmowanych w mieście w ostatnich latach. Na początku trzeba podkreślić, iż część omawianych projektów została zawieszona z braku środków na ich kontynuację. Zaprezentowano je jednak by pokazać różnorodność sposobów potraktowania tematyki migracyjnej w Lublinie.

Podejmowane działania integracyjne można podzielić na trzy typy, z których pierwszy obejmuje aspekty praktyczne pomocy samym migrantom oferując im bezpośrednią pomoc w postaci szeregu usług świadczonych na ich korzyść przez samorządowe i pozarządowe organizacje. Tu wyróżnia się w Lublinie **Fundacja Instytut na rzecz Państwa Prawa świadcząca usługi** m. in. w zakresie poradnictwa prawnego, doradztwa integracyjnego, nauki języka polskiego. Oprócz FIPP szeroką ofertę proponuje także stowarzyszenie Homo Faber, które jest m.in. autorem projektu Witamy w Lublinie zakładającego uruchomienie i udostępnienie mieszkańcom miasta, zarówno obywatelom Polski jak i imigrantom, punktu pomocowego. Projekt zakładał nieformalną współpracę z Uniwersytetem Medycznym (studenci). Uzupełniał się z działaniami Urzędu Miasta Lublin: „Lublin – Miasto Międzykulturowe” oraz staraniami o przyznanie Europejskiej Stolicy Kultury. Inicjatywa nie jest kontynuowana z braku środków.

Ten sam Homo Faber uruchomił także stronę internetową www.lublin2016.eu, która miała za zadanie udostępnić migrantom z krajów trzecich pełną informację na temat życia kulturalnego miasta Lublin oraz zachęcić imigrantów z krajów trzecich do włączenia się w życie kulturalne Lublina. Niestety, ten projekt z powodu braku płynności finansowej został przez stowarzyszenie zawieszony.

Organizacje starają się również tworzyć merytoryczną bazę dla podwyższenia efektywności swoich działań skierowanych bezpośrednio do migrantów. FIPP podjął się przeprowadzenia badań ankietowych dotyczących jakości usług świadczonych cudzoziemcom przez urzędy i instytucje zajmujące się pomocą imigrantom, oraz ankiety dotyczącej problemów, jakie występują w pracy urzędników i instytucji. Homo Faber jest autorem [Raportu ewaluacyjnego dotyczącego - wsparcia integracji dzieci uchodźców](#). Materiał ten dostarcza wiedzy zarówno poznawczej, opisując przebieg i efekty poszczególnych działań projektowych, jak i instrumentalnej, użytecznej, pozwalającej podjąć odpowiednie decyzje przy realizacji podobnych projektów w przyszłości. Badanie przygotowane i zrealizowane zostało w ostatnim kwartale 2012 r.

Trzecim typem działań są projekty skierowane do urzędników. W tym zakresie jedną z wyróżniających się organizacji jest Avenir, który realizuje projekty polegające na

Monitor integracji. Doskonalenie Metod i Narzędzi do Oceny Skuteczności Polityki Integracyjnej

- projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli
Państw Trzecich i budżetu państwa.

podniesieniu kwalifikacji pracowników instytucji lokalnych w zakresie pracy z klientami pochodzącymi z państw trzecich, poprzez: poprawę kompetencji i wiedzy uczestników szkoleń w zakresie komunikacji wielokulturowej, poprawę znajomości procedur prawnych i administracyjnych, które mogą dotyczyć cudzoziemców, poprawę stanu wiedzy na temat systemu edukacji i dostępu cudzoziemców do szkolnictwa polskiego, poprawę stanu wiedzy na temat ochrony zdrowia i dostępu cudzoziemców do polskiego lecznictwa, uwrażliwienie uczestników szkoleń na specjalne potrzeby obywateli państw trzecich oraz konsekwencje i zagrożenia wynikające z braku kompetencji wielokulturowych.

Ostatnim z wyróżnionych środków dotyczących tematyki migracji są działania skierowane do społeczeństwa przyjmującego. Tu należałoby wyróżnić przede wszystkim kampanię społeczną przygotowaną przez stowarzyszenie Centrum Wolontariatu **„Bo byłem przybyszem... „** Celem tej kampanii było zwiększanie akceptacji dla zjawiska migracji w społeczeństwie Polski, jako kraju przyjmującego i budowanie dialogu międzykulturowego poprzez organizację kampanii zwiększającej świadomość społeczną na terenie regionu wschodniej Polski (województwa lubelskie, podlaskie, podkarpackie) oraz zwiększanie świadomości społecznej mieszkańców regionu wschodniej Polski na temat obecności obywateli państw trzecich, ich statusu, włączania w programy integracji, krajów pochodzenia, kultury, religii i tradycji. Kampania odbywała się na dwóch poziomach medialnym - telewizja, radio, bilboardy, Internet oraz bezpośrednim poprzez włączenie działań wolontariatu i ofertę edukacyjną oraz spotkania służące tworzeniu platformy dialogu międzykulturowego, między religiami i w obrębie religii pomiędzy społecznościami.

Warto podkreślić aspekty innowacyjne niektórych wyżej wymienionych projektów. W ramach Regionalnej Sieci Wsparcia Imigrantów powstała np. unikatowa biblioteka migracyjna oraz podręcznik, który jest jedynym tego typu wydawnictwem wskazującym lokalne (regionalne) instytucje wsparcia dla imigrantów. Podkreślić również warto, iż w ramach działania Sieci oferta integracyjna trafiła poza granice Polski za pośrednictwem placówek dyplomatycznych i konsularnych oraz organizacji polonijnych. W założeniu miało to lepiej przygotować obcokrajowców (w tym repatriantów i posiadaczy Karty Polaka) do integracji z polskim społeczeństwem.

Innowacyjnością w kontekście zdobywania doświadczeń i wymiany dobrych praktyk w zakresie działań na poziomie lokalnym wykazało się także stowarzyszenie Avenir proponując podniesienie kwalifikacji pracowników socjalnych pierwszego kontaktu MOPR Lublin, poprzez ich uczestnictwo w wizytach studyjnych w Wuppertal/Solingen w okresie 7 miesięcy trwania projektu. Cele operacyjne projektu to: wykorzystanie wiedzy z zakresu komunikacji międzykulturowej w praktycznej obserwacji doświadczeń niemieckich, zdobycie wiedzy,

która zainspiruje do zastosowania nowych metod pracy z cudzoziemcami, uzyskanie wiedzy na temat procedur i metod 'Interkulturelle offnung' stosowanych w Niemczech w celu ich wykorzystania w pracy w Polsce

Warsztaty z wielokulturowości

Warsztaty z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych i samorządu przeprowadzone w Lublinie podsumowały w pewnym sensie zakres działań prowadzonych w zakresie integracji cudzoziemców w mieście. Prezentacja różnych punktów widzenia pozwoliła nieco uporządkować dotychczasowe projekty odnosząc się nie tyle do ich aspektów praktycznych co pewnej wizji całości inicjatyw dotyczących integracji cudzoziemców.

Pierwsza część warsztatów odnosiła się do takiej właśnie ogólnej wizji postępowania wobec cudzoziemców. Wymiana doświadczeń na ten temat polegała na budowaniu skojarzeń wokół koncepcji wielokulturowości i jej konsekwencji.

Warsztaty pokazały, iż istnieje wola stworzenia networkingu regularnie uaktualniającego dane o organizacjach, odbywającego spotkania i w konsekwencji współpracującego nad przygotowaniem wspólnych projektów tudzież wspierania właśnie realizowanych przedsięwzięć. Z tego interaktywnego spotkania organizacji wynikała również pewna wizja działań integracyjnych. Nie jest ona w spójna na poziomie realizacji oraz samej koncepcji, jednak w trakcie zajęć udało się wyodrębnić kilka podstawowych składników jak – „bezpieczeństwo, otwarcie (podobne perspektywy, można różnie myśleć) i jednakowe zasady, które wspierają bezpieczeństwo i trwałość.”

Uczestnicy warsztatów podnieśli również aspekt działań międzykulturowych w zetknięciu z lokalną polityką. Wspominano o trudnościach z związanych z wdrażaniem międzykulturowych programów: *problem mamy z wdrożeniem tego, że mamy bariery takie polityczne w ten sposób bym nazwał żeby wprowadzić zmiany, nie merytoryczne, tylko właśnie w postaci tego jak przekonać tych, którzy decydują, że to jest ważne, a z kolei oni nie chcą pewnych rzeczy wprowadzić, bo nie do końca rozumieją, więc może tutaj jakiś pomysł na szukanie zrozumienia u tych osób, które podejmują decyzje.*

Podkreślano również element wymiany dobrych praktyk, to co w podejmowanych przez organizacje działaniach przynosiło pozytywne efekty a co nie. Podniesiono również kwestię podziału zakresu obowiązków w działaniach integracyjnych, które z nich powinny zostać w gestii organizacji lokalnych a które z nich należałoby umieścić w kompetencjach odpowiednich ministerstw.

W debacie pojawiło się kilka godnych podkreślenia rozwiązań wśród których postulowano:

Monitor integracji. Doskonalenie Metod i Narzędzi do Oceny Skuteczności Polityki Integracyjnej

- projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich i budżetu państwa.

Łatwo i szybko dostępną informację o prawach i procedurach dotyczących cudzoziemców, edukację międzykulturową na różnych szczeblach, edukację policji i straży miejskiej/granicznej w zakresie praw człowieka i edukacji międzykulturowej, punkty w konkursach miejskich za działania na rzecz migrantów (podobnie jak za działania międzysektorowe czy na rzecz osób starszych), testowanie praktyk integracyjnych na zasadzie „tajemniczy klient”, wykorzystanie do pomocy kościoła katolickiego – by uczyć wiernych dlaczego warto być otwartym.

Aby zapewnić cudzoziemcom te same możliwości i perspektywy postulowano m.in. oddanie im głosu w ich sprawach, zaangażowanie w działalność na poziomie lokalnym, umożliwienie im komunikowania ze społeczeństwem przyjmującym za pomocą ich własnego medium.

Ewaluacja działań – głosy lubelskich ekspertów

Beneficjenci

Odpowiadając na pytanie kto w rzeczywistości korzysta z funduszy EFI respondenci wskazują m.in. na państwo, które wraz z wdrażaniem kolejnych programów ma z ich pomocą realizować misję informacyjną skierowaną do migrantów. Jednym z podstawowych celów w tym kontekście jest przygotowanie zestawu materiałów wykonanych z myślą o migrantach niekoniecznie dla nich samych. Respondenci podkreślają tu hermetyczny język niektórych publikacji oraz znikomą obecność praktycznych aspektów.

Z rozmów z lubelskimi ekspertami wynika, że nie miały wpływu na jakość integracji migrantów mają ich relacje ze społeczeństwem przyjmującym. Położenie nacisku na budowanie dobrych relacji i łamanie fałszywych stereotypów powinno znaleźć się w zakresie działań finansowanych przez Fundusz.

Jeden obszar to są ci, którzy chcą przyjechać, możemy ich przygotować, możemy im pomóc poprzez to na przykład, że ten drugi obszar różne instytucje państwowe czyli ci co muszą się przygotować do tego kontaktu, natomiast tu jest jeszcze społeczeństwo, na które poszczególne, wolne jednostki, które na co dzień nie mają władzy nad tymi imigrantami, ale mogą im bardzo pomóc, albo utrudnić życie czyli to co ostatnio na przykład badaliśmy. Jak są postrzegani i dlaczego i chodzi o to, żeby popracować też trochę nad tym społeczeństwem, a najlepiej robić to tak, żeby w ramach celów były wspierane też działania takie, które polegają na wspólnej pracy obu grup, czyli tych którzy przyjeżdżają z tymi przedstawicielami, przedstawicielkami społeczeństwa przyjmującego, ale nie instytucji, za pomocą procedur, nie tylko, to jest bardzo ważne, ale nie tylko, ale żeby wspierać też takie aktywności gdzieś oddolne.

Monitor integracji. Doskonalenie Metod i Narzędzi do Oceny Skuteczności Polityki Integracyjnej
- projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli
Państw Trzecich i budżetu państwa.

Respondenci dodają, że dość częstą praktyką jest „naginanie prawa”, by w ramach danego projektu zrealizować działanie, które ich zdaniem jest niezbędne a nie ma na nie środków

żeby wspierać też takie projekty, które zakładają, że obie grupy, gdzieś na poziomie takim najniższym, dlatego że chcą będą pracować, nie dotarcie do trzydziestu ośmiu milionów, ale dotarcie np. nie wiem do jednej ze szkół, w której w ramach projektu są jakieś działania wspólne robione. (ns) to, że jednych na drugich się uczula, takie banały jak, no nie wiem, najprostsze rzeczy, że razem sobie gotują, wspólne posiłki, uczą się piosenek swoich itd.

To z punktu widzenia realizujących projekt niezbędne działania, które mieszczą się w zakresie funduszu EFI. Podobnie trzeba sobie „radzić” z edukacją służb mundurowych oraz mniej formalnych struktur pełniących jednakowoż istotną rolę w zakresie przyjmowania migrantów jak właścicieli klubów i dyskotek a także przedsiębiorców. Wszędzie tam należy wykonać pracę „uświadamiającą”, taką, jak to określają respondenci „pracę u podstaw”, z której to dopiero może wynikać pewien stosunek społeczeństwa do przybyszów.

Wreszcie podkreśla się aspekt rozszerzenia kategorii migranta w zakresie refundacji EFI na wszystkich, którzy przybywają do Polski. Inne traktowanie przybywających do Polski Rumunów czy Bułgarów niż Ukraińców, którzy mają w gruncie rzeczy podobny potencjał społeczno kulturowy i w procesie integracji przechodzą zbliżone przemiany, jest niekorzystne z punktu widzenia ich skutecznej akulturacji.

Zjawisko to funkcjonuje podobnie jeśli weźmiemy pod uwagę obywateli państw Zachodniej Europy, którzy nie rozumieją dlaczego nie mogą brać udziału w programach adresowanych do cudzoziemców. Ta szczególnego rodzaju nierówność powoduje, iż mniejszości sztucznie się od siebie oddzielają.

Komplementarność

Do opisanego zagadnienia komplementarności w omawianych projektach pomocny będzie przykład biuletynów dla migrantów. Są to pozycje wydawane w ramach funduszy EFU bądź EFI, przygotowane skromnie, oszczędne w formie i, niestety, bardzo często niejasne w treści. Przepytani przez nas eksperci potwierdzają, że pewien rodzaj publikacji nie nadaje się do czytania, nie spełniając podstawowej funkcji – informacyjnej. Dodatkowym problemem jest to, iż tego rodzaju publikacje wydawane są równocześnie w kilku miejscach w Polsce. Przygotowanie przewodnika mieści się jednak w celach głównych projektu i należy go wykonać. W konsekwencji mamy nadprodukcję różnej jakości informatorów zredagowanych podobnie niejasno.

Monitor integracji. Doskonalenie Metod i Narzędzi do Oceny Skuteczności Polityki Integracyjnej

- projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich i budżetu państwa.

Inną, nie mniej znaczącą kwestią jest brak komunikacji pomiędzy organizacjami realizującymi projekty oraz brak koordynacji działań tych organizacji na poziomie centralnym. Eksperti z organizacji pozarządowych narzekają na zbyt zero jedynkowy system weryfikacji wniosków o dofinansowanie ich projektów, co w konsekwencji premiuje sprawnych redaktorów zamiast selekcjonować merytorycznie poprawne propozycje. W ten sposób zamiast mapy uzupełniających się działań mamy kalkę z dobrze punktowanych projektów.

W miejsce, w ich opinii nieefektywnego, systemu przyznawania środków respondenci proponują rozwiązanie według nich uczciwsze i bardziej elastyczne:

władza wdrażająca ma koordynatorów merytorycznych też, którzy patrzą co się dzieje i w razie czego coś się wspólnie zastanawia co można zmienić, ale to też.. działałoby to, gdyby, ja nie wiem, w Lublinie stara się o te środki 5 organizacji, to 5 organizacji jest znanych. Ja mówię o Batorym mimo, że często piszemy jakieś wnioski o środki i nie dostajemy. Ale ja wiem dlaczego, wiem kto dostał, rozumiem, zazwyczaj się zgadzam jest to przegadane, rozmawiamy o tym, jak jest jakiś błąd, coś nielogicznego oni dzwonią, pytają czy wyście chcieli to napisać? Czy taka była wasza intencja? A my: o nie, Boże, błąd, przepraszamy, poprawiamy jest ok., oni patrzą po co to jest robione, natomiast u władzy wdrażającej robisz błąd - odpadasz

Lublin jest także przykładem, że czasem udaje się osiągnąć znaczący poziom współpracy między organizacjami:

jeśli chodzi o złe to dublowanie się działań, to jest nagminne, czyli działanie, podobny krąg beneficjentów i często wzajemny brak informacji organizacji o tym, co ze sobą robią, co robią ogólnie i... a od razu z dobrych przykładów no to właśnie u nas tu w Lublinie przykładem jest takiej dobrej praktyki jest integracja tych podmiotów w ramach tych projektów (...) czyli Fundacji na Rzecz Państwa Prawa lokalnej sieci wsparcia imigrantów, w której po prostu doszło do realnej współpracy pomiędzy właśnie.

Kontrola

Z rozmów z ekspertami wynika pewne rozgoryczenie co do sposobu kontrolowania ich projektów. Wiąże się to ze wspomnianym wcześniej zero jedynkowym ocenianiem kolejnych wniosków co w konsekwencji skutkuje podobnym podejściem do konkretnych realizacji.

jeżeli [WWPE] przyjeżdża na kontrole i w ogóle kontroluje projekty to są zainteresowani fakturami, mówiłam to już wielokrotnie, za każdym razem jak się z nimi widzę to im mówię:

Monitor integracji. Doskonalenie Metod i Narzędzi do Oceny Skuteczności Polityki Integracyjnej
- projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli
Państw Trzecich i budżetu państwa.

zapytajcie mnie o merytorykę, ja chętnie wam wszystko opowiem, pokażę wam rzeczy, które ja wyprodukowałam w ramach tego projektu.

Ten system powoduje ich zdaniem niekorzystne zaburzenie proporcji. Podczas realizacji projektu „im więcej papierków tym lepiej”, natomiast jego wyniki nie są analizowane, a konkretne realizacje, nawet jeśli noszą znamiona innowacyjności i dają perspektywę trwałości, nie są podstawą do pozytywnego zaopiniowania.

Trwałość

Zebrane opinie potwierdzają, że bardzo często po zakończonych projektach „zostaje dziura”. Po biurze, w którym jeszcze niedawno spotykali się migranci nie ma śladu, mieści się tam dziś siedziba jednej z partii politycznych. Przedstawiciele organizacji twierdzą, iż w programach które realizują brak odpowiedniej perspektywy czasowej. Nie można z roku na rok zrealizować pełnego cyklu integracji, nie da się tego oszacować w skali nawet trzyletniej. Przez ten czas projekt zjednuje sobie ludzi, buduje markę i zaufanie. Kolejni migranci stopniowo oswiają się z nim pozbywając obaw, że pod koniec trwania procesu integracji zostaną obciążeni ukrytymi kosztami.

W Lublinie tego rodzaju doświadczenie dziury po projekcie ma niemal każda organizacja, która podjęła się realizacji programów EFI. W rozmowach wyraźnie oddziela się chorobę organizacji pozarządowych zwaną „grantozą” czyli mówiąc potocznie wyłudzeniem pieniędzy na niepotrzebne projekty od tego co naprawdę warto zrobić ponieważ wynika to ze strategii przyjętej w konkretnych projektach. Kampanię społeczną uwrażliwiającą obywateli miasta na obecność i problemy przybyszów z zagranicy trzeba powtarzać regularnie, witać migrantów, doradzać im i prowadzić stronę internetową, na której znajdują bieżące informacje nt. dotyczących ich formalności, praw itp. trzeba stale.

My nie mamy takiego doświadczenia, bo my robiliśmy duży projekt, który został całkiem nieźle oceniony, potem nie dano nam nic do kontynuacji no i teraz staramy się od kilku lat to kontynuować.(...) wolałabym, żeby to były projekty naprawdę wieloletnie, bo dwuletni projekt trudno nazwać wieloletnim tak naprawdę. Wieloletnie, to raczej myślę o projekcie, który w perspektywie dziesięciu lat zmienia nam coś.

Eksperti z Lublina proponują rozwiązanie, które zasypuje „dziurę” równocześnie angażując do współpracy instytucjonalnych partnerów. Mowa tu o samorządzie lokalnym, który program realizowany ze środków EFI czy innych jemu podobnych miałby stopniowo przejmować bądź to współfinansować. Proces ten mógłby odbywać się po uprzedniej ewaluacji i zatwierdzeniu projektu jako spełniającego wszystkie niezbędne warunki dotyczące jego trwałości.

Monitor integracji. Doskonalenie Metod i Narzędzi do Oceny Skuteczności Polityki Integracyjnej

- projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich i budżetu państwa.

W ten sposób samorzady zostałyby włączone do działań integracyjnych w sposób bardziej trwały. Być może w dalszej perspektywie to właśnie samorzady powinny przejąć inicjatywę i „zamawiać” konkretne usługi u wyspecjalizowanych organizacji. Z pomocą tej metody miałyby się zmienić proporcje i ciężar odpowiedzialności za całokształt działań znalazłby się po stronie lokalnych władz.

Trwałość projektowi zapewnia również jego efektywne finansowanie. Przedstawiciele lubińskich organizacji narzekają także na ten aspekt realizacji w zakresie funduszy z EFI.

Bo jeżeli to będą pieniądze takie jak EFI, czyli niepewne i racjonalnie wydawane, gdzie trzeba założyć i zdobyć ileś tysięcy, żeby sfinansować projekt, na który się teoretycznie dostało pieniądze i jeszcze spłacić odsetki, czyli wyciągnąć z projektu pieniądze na odsetki jakimiś machlojami i nie będzie kontynuacji to tak jak z przykładem dzieci w ośrodkach dla uchodźców, że się bawimy, bawimy i teraz mówimy sorry, musimy na trzy miesiące przerwać, bo władza wdrażająca nie ogłosiła konkursu, później przyjeżdżamy po trzech miesiącach, bawimy, bawimy przez pół roku, a później znowu się będziemy zastanawiać. Tylko, że akurat to jest inny fundusz i przykład dzieci uchodźczych jest o tyle trudny, że tu też trzeba zmiany systemowe, a nie finansowo zabawy z dziećmi.

Wiem, że nie w każdym projekcie jest ta płynność finansowania. Nie każda instytucja, która realizuje projekt, ma, posiada możliwości takie zaliczkowe, nawet jak gdzieś sfinansuje jakieś działanie to potem są takie ubieganie się o zwrot i nigdy nie jest.. ciągle taka niepewność czy się go dostanie, jak się gdzieś inwestuje publiczne pieniądze to zawsze pod znakiem zapytania i jakąś tam obawą.

Udział cudzoziemców

Udział cudzoziemców w projektach skierowanych do nich jest stosunkowo niewielki z kilku przyczyn. Ma znaczenie brak zaufania do instytucji w ogóle. Nielegalny pobyt lub nielegalna praca stawiają cudzoziemca poza prawem, nie oczekuje on zatem jakiegokolwiek wsparcia od organizacji pozarządowej tudzież nie podejmuje inicjatywy wejścia w relację z nią np. jako wolontariusz.

To jest trudne, to jest trudne bardzo. My mamy takie zdanie, bo powiem na przykładzie takim naszym, że chcieliśmy bardzo pracować z Tajwańczykami, których w Lublinie procentowo było sporo i udało nam się nawiązać kontakt, taki na co dzień kontakt, z jednym studentem, który po jakimś czasie nam powiedział, jak byśmy się ciągle dopytywali czego tylko on albo jeszcze ewentualnie dwie trzy osoby, no i on mówi, że jego koledzy mówią, że będą musieli za to zapłacić i rok minęło, że minął rok, a oni mu cały czas mówili: a zobaczysz teraz ci mówią tak, a pod koniec ci wystawią fakturę. I rok trzeba było, żeby się skończył semestr, żeby mógł

INSTYTUT STUDIÓW
MIGRACYJNYCH

Monitor integracji. Doskonalenie Metod i Narzędzi do Oceny Skuteczności Polityki Integracyjnej
- projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli
Państw Trzecich i budżetu państwa.

pojechać na wakacje, żeby udowodnić na jego przykładzie, że on nie musiał ani grosza za to zapłacić.

Annex: organizacje i projekty EFI realizowane w Lublinie

Fundacja Instytut na rzecz Państwa Prawa

Fundacja Instytut na rzecz Państwa Prawa jest organizacją pozarządową utworzoną przez polskich i amerykańskich prawników związanych z Wydziałem Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Powstała na przełomie 2001 i 2002 roku, w celu wspierania inicjatyw zmierzających do podnoszenia świadomości prawnej społeczeństwa, podnoszenia kwalifikacji zawodowych prawników, promowania prawa europejskiego i idei integracji europejskiej, promowania polskich doświadczeń w transformacji ustroju państwowego w krajach postkomunistycznych, wspierania systemu edukacyjnego w zakresie propagowania zasad państwa prawa, wyeliminowania korupcji z życia publicznego, wspierania inicjatyw na rzecz pogłębienia idei niezależności sędziowskiej, działania na rzecz ochrony praw człowieka i reformy systemu edukacji prawniczej.

Realizowane projekty:

Integracja cudzoziemców na Lubelszczyźnie II

Integracja obywateli państw trzecich. Biorąc pod uwagę, że projekt ten dotyczy problemów nierówności społecznych i ekonomicznych, działania podjęte w ramach jego realizacji (m. in. poradnictwo prawne, doradztwo integracyjne, nauka języka polskiego) mają je zniwelować, a przynajmniej ograniczyć, poprzez podjęcie aktywnych kroków wyrównywania i zwiększania szans na zatrudnienie i umożliwienie utrzymania rodzin cudzoziemców na odpowiednim poziomie.

Lubelska Regionalna Sieć Wsparcia Imigrantów II (5/6/2009/EFI)

Kontynuacja. Celem projektu jest umocnienie i rozwój współpracy między członkami sieci poprzez kontynuację prowadzenia kanałów oraz narzędzi komunikacji wewnątrz sieci.

Przeprowadzenie badań ankietowych dotyczących jakości usług świadczonych cudzoziemcom przez urzędy i instytucje zajmujące się pomocą imigrantom, oraz ankiety dotyczącej problemów, jakie występują w pracy urzędników i instytucji. Analiza wyników badań zostanie opublikowana w publikacji książkowej, w której znajdą się również inne materiały dotyczące funkcjonowania Sieci, badania i informacje dotyczące procesu integracji cudzoziemców w województwie lubelskim, analiza obecnego stanu prawnego oraz rekomendacje na przyszłość.

Merytoryczne wsparcie członków sieci poprzez udział w spotkaniach roboczych, szkoleniach i konferencjach.

Monitor integracji. Doskonalenie Metod i Narzędzi do Oceny Skuteczności Polityki Integracyjnej
- projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli
Państw Trzecich i budżetu państwa.

Lubelska Regionalna Sieć Wsparcia Imigrantów (5/2/2008/EFI)

Głównym celem projektu jest umocnienie i rozwój współpracy między członkami sieci. Jego osiągnięciem będzie służyć stworzenie nowych kanałów i narzędzi komunikacji wewnątrz sieci. Trzecim zasadniczym celem będzie merytoryczne wsparcie członków sieci poprzez udział w spotkaniach roboczych, szkoleniach i konferencjach. Działania te zmierzają mają do identyfikowania i *rozwiązywania problemów pojawiających się podczas pracy z cudzoziemcami, co stanowi również podjęcie aktywnych działań w celu usprawnienia wymiany informacji oraz umożliwienie konsultacji pomiędzy pracownikami instytucji publicznych, do których zgłaszają się cudzoziemcy państw trzecich.* Podczas konferencji promowane będą idee i priorytety Funduszu na rzecz Integracji oraz poruszane będą kwestie praktycznych możliwości, uwarunkowań i efektywności integracji obywateli państw trzecich w Polsce i Unii Europejskiej.

Innowacyjnymi aspektami projektu są: platforma współpracy, newsletter, unikatowa biblioteka, migracyjna, podręcznik oraz prowadzone w ramach projektu warsztaty.

Synergia z krajowymi działaniami UdSC i IOM oraz z lokalnymi działaniami Homo Faber, Centrum Wolontariatu oraz innymi projektami FIPP.

Na poziomie ponadkrajowym kontakt z ambasadą Ukrainy, Migration and Law, Agencja Praw Podstawowych, Komitet Regionów KE.

Warto podkreślić, że podręcznik powstały w ramach tego projektu jest jedynym podręcznikiem wskazującym lokalne (regionalne) instytucje wsparcia dla imigrantów.

Unikalnym walorem projektu jest wyjście z ofertą integracyjną poza granice Polski za pośrednictwem placówek dyplomatycznych i konsularnych oraz organizacji polonijnych. Pozwoli to lepiej przygotować obcokrajowców (w tym repatriantów i posiadaczy Karty Polaka) do integracji z polskim społeczeństwem.

Projekt realizowany w nieformalnym partnerstwie z Lubelskim Urzędem Wojewódzkim oraz senatorem Stanisławem Gogaczem (senacka komisja Spraw Emigr. i łączności z Polakami za granicą). Wśród działań ponadkrajowych FIPP wymienia współpracę z polskimi placówkami dyplomatycznymi. Projekt przedstawiany jest jako uzupełniający lukę w EFU. Zwraca uwagę nacisk na poprawę świadomości prawa wśród migrantów. Synergia z inicjatywą nigeryjsko-polska oraz Lubelską Regionalną Siecią Wsparcia Imigrantów.

Integracja cudzoziemców na Lubelszczyźnie (6/2/2008/EFI)

Ogólnym celem projektu jest integracja obywateli państw trzecich. Biorąc pod uwagę, że projekt ten dotyczy problemów nierówności społecznych i ekonomicznych, działania podjęte w ramach jego realizacji mają je zniwelować, a przynajmniej ograniczyć, poprzez podjęcie aktywnych kroków wyrównywania i zwiększania szans na zatrudnienie i umożliwienie utrzymania rodzin cudzoziemców na odpowiednim poziomie. Kolejnym celem projektu jest podnoszenie świadomości prawnej i społecznej tej grupy docelowej, co ułatwi nie tylko proces integracji cudzoziemców, ale także proces akceptacji tych osób przez społeczeństwo polskie.

Monitor integracji. Doskonalenie Metod i Narzędzi do Oceny Skuteczności Polityki Integracyjnej

- projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich i budżetu państwa.

Unikalnym walorem projektu jest wyjście z ofertą integracyjną poza granice Polski za pośrednictwem placówek dyplomatycznych i konsularnych oraz organizacji polonijnych. Pozwoli to lepiej przygotować obcokrajowców (w tym repatriantów i posiadaczy Karty Polaka) do integracji z polskim społeczeństwem.

Projekt realizowany w nieformalnym partnerstwie z Lubelskim Urzędem Wojewódzkim oraz senatorem Stanisławem Gogaczem (senacka komisja Spraw Emigr. i łączności z Polakami za granicą). Wśród działań ponadkrajowych FIPP wymienia współpracę z polskimi placówkami dyplomatycznymi. Projekt przedstawiany jest jako uzupełniający lukę w EFU. Zwraca uwagę nacisk na poprawę świadomości prawa wśród migrantów. Synergia z inicjatywą nigeryjsko-polską oraz Lubelską Regionalną Siecią Wsparcia Imigrantów.

Fundacja A-venir

Fundacja A-venir powstała w grudniu 2005. Cele statutowe fundacji to popieranie wszechstronnego rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez działalność społeczną, kulturalną, naukową, oświatową i informacyjną, promowanie społeczeństwa międzykulturowego, promowanie postaw solidarności międzyludzkiej, kreowanie i wspieranie inicjatyw na rzecz poszanowania praw człowieka, upowszechnianie wzorców pomocy humanitarnej związanej z przestrzeganiem praw człowieka.

Realizowane projekty:

Kompetencje międzykulturowe w pracy z cudzoziemcami (1/6/2009/EFI)

Projekt zakładał podniesienie kwalifikacji 50 pracowników instytucji lokalnych w Radzynie Podlaskim, Łukowie i Białej Podlaskiej, w zakresie pracy z klientami pochodzącymi z państw trzecich, poprzez: poprawę kompetencji i wiedzy uczestników szkoleń w zakresie komunikacji wielokulturowej, poprawę znajomości procedur prawnych i administracyjnych, które mogą dotyczyć cudzoziemców, poprawę stanu wiedzy na temat systemu edukacji i dostępu cudzoziemców do szkolnictwa polskiego, poprawę stanu wiedzy na temat ochrony zdrowia i dostępu cudzoziemców do polskiego leczenia, uwrażliwienie uczestników szkoleń na specjalne potrzeby obywateli państw trzecich oraz konsekwencje i zagrożenia wynikające z braku kompetencji wielokulturowych, poprawę oferty integracyjnej dla obywateli państw trzecich.

Dialog międzykulturowy - wymiana doświadczeń (2/6/2009/EFI)

Zazębiający się z projektem Kompetencje międzykulturowe projekt miał na celu podniesienie kwalifikacji 12 pracowników socjalnych pierwszego kontaktu MOPR Lublin, poprzez ich uczestnictwo w wizytach studyjnych w Wuppertal/Solingen w okresie 7 miesięcy trwania projektu. Cele operacyjne projektu to: wykorzystanie wiedzy z zakresu komunikacji międzykulturowej w praktycznej obserwacji doświadczeń niemieckich, zdobycie wiedzy,

Monitor integracji. Doskonalenie Metod i Narzędzi do Oceny Skuteczności Polityki Integracyjnej

- projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich i budżetu państwa.

która zainspiruje do zastosowania nowych metod pracy z cudzoziemcami, uzyskanie wiedzy na temat procedur i metod 'Interkulturelle offnung' stosowanych w Niemczech w celu ich wykorzystania w pracy w Polsce, wymiana praktyk i doświadczeń organizacji partnerskich w celu przeciwdziałania konsekwencjom i zagrożeniom wynikającym z braku kompetencji międzykulturowych.

Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu

Każde Centrum Wolontariatu w Polsce oprócz prowadzenia Biura Pośrednictwa Pracy dla Wolontariuszy realizuje autorskie **programy** wprowadzając wolontariuszy w miejsca, w których do tej pory ich jeszcze nie było. **Szkolenia** są istotną częścią działalności Centrum, ponieważ z jednej strony przygotowują wolontariuszy do pracy, a z drugiej ułatwiają organizacjom i instytucjom współpracę z wolontariuszami. Opracowany przez Centrum autorski program szkoleniowy uzyskał akceptację Kuratorium Oświaty i Wychowania w Warszawie.

Realizowane projekty:

Bo byłem przybyszem... - kampania społeczna 2 (18/6/2009/EFI)

Celem projektu było zwiększanie akceptacji dla zjawiska migracji w społeczeństwie Polski, jako kraju przyjmującego i budowanie dialogu międzykulturowego poprzez organizację kampanii zwiększającej świadomość społeczną na terenie regionu wschodniej Polski (województwa lubelskie, podlaskie, podkarpackie).

Zwiększanie świadomości społecznej mieszkańców regionu wschodniej Polski na temat obecności obywateli państw trzecich, ich statusu, włączania w programy integracji, krajów pochodzenia, kultury, religii i tradycji.

Wzbogacenie oferty kampanii medialnej (telewizyjna, radiowa, billboardowa, internetowa) o elementy bezpośredniego kontaktu ze społeczeństwem poprzez włączenie działań wolontariatu i ofertę edukacyjną oraz spotkania służące tworzeniu platformy dialogu międzykulturowego, między religiami i w obrębie religii pomiędzy społecznościami.

Bo byłem przybyszem... - kampania społeczna (2/2/2007/EFI)

Cele projektu: Zwiększanie akceptacji dla zjawiska migracji w społeczeństwie Polski, jako kraju przyjmującego poprzez organizację kampanii zwiększającej świadomość społeczną na terenie regionu wschodniego. Zakres: obszar transgraniczny Lublin; kampania do 2640000 ludzi! Projekt był kontynuacją kontynuacja IW EQUAL „edukacja dla integracji” i miał doprowadzić do zmiany optyki mieszkańców Lubelszczyzny poprzez zwiększenie świadomości społecznej mieszkańców regionu wschodniego Polski na temat obecności obywateli państw trzecich, ich statusu, krajów pochodzenia, kultury, religii i tradycji.

Monitor integracji. Doskonalenie Metod i Narzędzi do Oceny Skuteczności Polityki Integracyjnej

- projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich i budżetu państwa.

Celem szczegółowym dotyczącym obszaru zwiększania akceptacji społecznej jest wzbogacenie oferty kampanii medialnej (telewizyjna, radiowa, billboardowa) o elementy bezpośredniego kontaktu ze społeczeństwem poprzez włączenie działań wolontariatu i ofertę zajęć z edukacji wielokulturowej i spotkań służących budzeniu świadomości społecznej na rzecz obywateli państw trzecich.

Projekt uzupełniał się z projektem „Lublin- międzykulturowe miasto” i obejmował m.in. Radio: 17 audycji; 60 dni 100 billboardów; 13 minutowy film, imprezę plenerową, konferencję promocyjno-informacyjną oraz zajęcia z edukacji międzykulturowej.

Stowarzyszenie Homo Faber

Homo Faber to lubelska organizacja pozarządowa działająca w obszarze praw człowieka. Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w 2004 roku. Posiada status organizacji pożytku publicznego.

Podstawowym obszarem zainteresowania organizacji jest relacja jednostki i władzy. Organizacja za cel stawia sobie krytyczne, i jednocześnie merytoryczne obserwowanie, czy władza publiczna skutecznie wywiązuje się ze swoich zobowiązań, czy przestrzega praw i wolności człowieka.

Stowarzyszenie podejmuje się rzecznictwa na rzecz grup mniejszościowych i wykluczonych. Przeciwdziała dyskryminacji ze względu na płeć, poglądy polityczne i inne, rasę, kolor skóry, pochodzenie narodowe i etniczne, religię, język, wiek i orientację seksualną. Homo Faber stara się poznawać/śledzić wyzwania stojące przed współczesnymi państwami. Wychwytywać najnowsze zjawiska społeczne, stawiać pytania i szukać aktualnych rozwiązań.

Realizowane projekty:

Witamy w Lublinie (3/3/2008/EFI)

Hasła przewodnie projektu to adaptacja imigrantów (zarówno kobiet jak i mężczyzn), którzy decydując się na pobyt w Lublinie; pomoc w poznaniu i przyjęciu na siebie praw i obowiązków wynikających z systemu prawnego ich nowego kraju pobytu.

Uruchomienie i udostępnienie mieszkańcom Lublina, zarówno obywatelom Polski jak i imigrantom, punktu pomocowego. Projekt zakładał nieformalną współpracę z Uniwersytetem Medycznym (studenci). Uzupełniał się z działaniami Urzędu Miasta Lublin: „Lublin – Miasto Międzykulturowe” oraz staraniami o przyznanie Europejskiej Stolicy Kultury.

Napotkane problemy: problemy formalne z wynajmem biura. Opóźnienia płatności spowodowały konieczność wzięcia kredytu. Mała empatia urzędów dla potrzeb cudzoziemców.

www.lublin2016.eu (11/4/2007/EFI)

INSTYTUT STUDIÓW
MIGRACYJNYCH

Monitor integracji. Doskonalenie Metod i Narzędzi do Oceny Skuteczności Polityki Integracyjnej
- projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli
Państw Trzecich i budżetu państwa.

Celem projektu było udostępnienie migrantom z krajów trzecich pełnej informacji na temat życia kulturalnego miasta Lublin oraz zachęcenie migrantów z krajów trzecich do włączenia się w życie kulturalne Lublina.

Urząd miasta Lublin

Study In Lublin

Działania realizowane w ramach projektu obejmują m.in: działanie portalu internetowego, w którym znajdują się informacje o ofercie lubelskich uczelni dla obcokrajowców oraz informacje na temat życia w mieście i procedur obowiązujących obcokrajowców (dostępny w 4 wersjach językowych: polskiej, angielskiej, ukraińskiej i rosyjskiej) i zorganizowanie kampanii promocyjnej miasta i regionu.

W ramach kampanii odbywają się wyjazdy zagraniczne, w których udział biorą pracownicy miasta oraz uczelni. Ponadto raz w roku na terenie miasta organizowana jest impreza przeznaczona dla cudzoziemców, którzy już zdecydowali się na studia w Lublinie.